

Zakkaart Leverlab

1. Wat is leverlab? - Bloedonderzoek naar levercelschade, galwegen en leverfunctie ALAT = beste eerste test bij vermoeden van een leverprobleem ASAT, gamma-GT, AF: minder specifiek, niet standaard nodig (NHG) Bilirubine: alleen bij twijfel over geelzucht Albumine + stolling (PT/INR): hoe goed werkt de lever? - Kijk naar het patroon, niet naar één waarde	2. Normaalwaarden (indicatie) ALAT man: < 45 U/l ALAT vrouw: < 34 U/l ASAT: ca. < 40 U/l Gamma-GT: ca. < 70 U/l AF: ca. 35–105 U/l Bilirubine: ca. < 20 µmol/l BGN = bovengrens normaal - Waarden eigen lab leidend	3. ALAT verhoogd: hoe hoog? < 1,5× BGN, niet ziek: afwachten 1,5–10×: na 4 weken herhalen + spijserserum - Weer ↑ → vervolgonderzoek (hepatitis B/C, echo) > 10×: direct overleg of verwijzen mdl-arts - Man (BGN 45): 1,5× = 68, 10× = 450
4. Welke waarde zegt wat? ALAT ↑: levercellen beschadigd Alleen ASAT ↑: denk ook aan spieren of hart Gamma-GT ↑: alcohol, medicatie, vetlever, galwegen AF + gamma-GT ↑: galwegen (bijv. galstenen) Alleen AF ↑: bot, groei, zwangerschap Bilirubine ↑: geelzucht; licht ↑ bij gezonde patiënt: vaak Gilbert Albumine ↓ / stolling ↑: lever werkt minder	5. Meest voorkomende oorzaken Vetlever (MASLD): nr. 1 bij licht ↑ ALAT - Vaak bij diabetes en overgewicht Alcohol: herstelt vaak na stoppen Medicatie: o.a. amoxi/clav, nitrofurantoïne, statines, paracetamol Kruiden/supplementen: o.a. vitamine A Virus: hepatitis A–E, Pfeiffer, CMV	6. Hepatitis: wie testen? Geelzucht: hepatitis A (dan E), op indicatie B/C Risicocontact (prikaccident, onveilige seks, drugs spuiten): B/C Uit risicoland: eenmalig B/C test aanbieden - Aantoonbaar: HBsAg na ca. 1 mnd, anti-HCV na ca. 10 wkn - Hepatitis B/C → hepatitisbehandelcentrum
7. Alarm: direct huisarts Geel oogwit of gele huid Donkere urine + bleke ontlasting ALAT > 10× BGN Verward/suf, bloedingen, blauwe plekken - Vermoeden paracetamol-overdosis Baby > 3 weken nog geel - Bij twijfel: altijd overleggen	8. Lab belt: wat doet de assistent? - Noteer waarde, datum, tijd, beller - Leg direct voor aan de huisarts - Huisarts beslist: bellen, herhalen, verwijzen - Na overleg patiënt bellen: geel, koorts, buikpijn? - Vraag naar nieuwe medicatie en alcohol - Vastleggen in het HIS	9. Slim aanvragen - Vermoeden leverprobleem: start met ALAT - Geen standaard ‘leverpakket’ - Twijfel over geelzucht: + bilirubine - Herhaling: vraag spijserserum aan - Statine bij alcohol/leverziekte: eerst ALAT als startwaarde - Noteer de vraagstelling op het formulier
10. Controle & leefstijl Medicatie: ALAT 1 maand na stoppen - Patiënt stopt niet zelf met medicijnen - Doorgebruik: ALAT elke 3 mnd, stabiel → elk half jaar Alcohol: stoppen, ALAT na 1 mnd, dan elke 3 mnd Vetlever: 5–10% afvallen, meer bewegen - Vetlever = 2× risico op hart- en vaatziekten → CVRM	11. Patiënt met zelftest-uitslag - Vaker: bloedtest zonder verwijzing - Vraag: waarom getest? Klachten? - Vraag de uitslag op, mét normaalwaarden - Licht ↑ zonder klachten: vaak herhalen - Huisarts beoordeelt; vastleggen in HIS	12. Valkuilen & onthoud - Eén waarde is geen diagnose - Normale ALAT sluit vetlever niet uit - Zware sport kan ASAT verhogen - Gamma-GT ↑ is niet altijd alcohol - Stolling zegt meer over de ernst dan ALAT Onthoud: geel + ziek = direct huisarts